

CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

05 – 2009 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

28. januar 2009. Vol. 4, Broj 5 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Agrotehnika za gajenje silažnog kukurza	8-9

PONUĐA NA STOČNIM PIJACAMA

Najbolja ponuda priplodnih ovaca u Pljevljima

Najbolja ponuda priplodnih ovaca prethodne nedjelje bila je u Pljevljima. Ponuđeno je 50 ovaca, a cijena im je bila 110 €/grlu.

Na podgoričkoj stočnoj pijaci ovce su se prodavale po cijeni od 100 do 120 €/grlu, u ponudi je bilo 40 grla.

Na beranskoj i bjelopoljskoj stočnoj pijaci cijena priplodnih ovaca kretala se od 150 do 200€/grlu. U Bijelom Polju u ponudi je bilo 25, a u Beranama 23 ovce.

U Nikšiću trgovina ovcama se obavljala na farmi i u ponudi je bilo 15 grla sa cijenom od 120 do 150 €/grlu. Na dvije nikšićke farme na prodaju su 120 priplodnih koza.

U Baru i dalje nema ponude na stočnoj pijaci pa se trgovina obavlja na farmama. Nema ponude ovaca, a ponuda ostalih kategorija stoke je, takođe, slaba.

Bar

Cijene žive stoke ove nedjelje su na nivou od prethodne. Ponude stoke na pijaci nema i trguje se direktno na farmama. Obim i broj kategorija kojim se trguje sa ovog područja dosta je skroman, tako da se dosta stoke kupuje sa podgoričke stočne pijace odnosno Srbije.

Berane

Ove nedjelje na stočnoj pijaci u Beranama bila je mala ponuda svih vrsta i kategorija žive

stoke. Cjenovni trend i tražnja bili su na istom nivou od prethodne nedjelje.

Nikšić

Na stočnoj pijaci u Nikšiću nije bilo ponude žive stoke, pa su cijene uzete direktno od farmera. Na prodaji su dvije farme koza sa oko 120 ponuđenih priplodnih grla.

Pljevlja

Nešto bolja ponuda stoke zabilježena je na pljevaljskim pijacama, mada se veći obim

trgovine i dalje odvija na farmama. Cijena se već duži period nijesu mijenjale a uzete su na pijacama i direktno od farmera.

Bijelo Polje

Ove nedjelje na stočnoj pijaci u Bijelom Polju ponuda tražnja i cjenovni trend bili su na nivou prethodne.

Podgorica

Slaba ponuda i tražnja na stočnoj pijaci u Podgorici. Telad su nuđena po cijeni 3,4-3,5€ po kilogramu, junad do 300kg 2,5€, junad preko 300kg 2,3€ po kilogramu žive mjere. Na pijaci je bilo i priplodnih ovaca (40 kom.) sa cijenom 100-120€ po grlu.

CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 22 – 28. 1. 2009. godine
 Izvještaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	~	~	~	3.00 (2.90-3.10)	~	3.00 (2.90-3.10)
2	Telad 80-160 kg kg	3.00 (2.90-3.20)	3.00 (3.00-3.00)	3.00 (3.00-3.00)	3.10 (3.00-3.20)	2.80 (2.80-3.00)	3.50 (3.40-3.50)	3.07 (3.02-3.15)
3	Junad do 300 kg kg	2.50 (2.20-2.70)	~	~	2.30 (2.00-2.50)	1.60 (1.50-1.70)	2.50 (2.50-2.50)	2.23 (2.05-2.35)
4	Junad preko 300 kg kg	~	1.50 (1.50-2.00)	1.50 (1.50-2.00)	2.00 (1.80-2.20)	~	2.30 (2.30-2.30)	1.83 (1.78-2.13)
5	Krave za klanje SIM kg	~	~	~	~	1.20 (1.20-1.20)	~	1.20 (1.20-1.20)
6	Krave za klanje kg	1.00 (0.90-1.20)	1.00 (0.80-1.20)	~	1.00 (0.80-1.20)	1.00 (0.90-1.10)	1.00 (0.90-1.20)	1.00 (0.86-1.18)
7	Prasad kg	3.50 (3.50-3.70)	3.20 (3.20-3.20)	~	3.50 (3.20-3.50)	3.00 (3.00-3.00)	~	3.30 (3.23-3.35)
8	Svinje tovljenici kg	2.70 (2.60-2.80)	~	~	~	~	2.50 (2.50-2.50)	2.60 (2.55-2.65)
9	Jagnjad kg	~	~	~	~	2.50 (2.50-2.50)	~	2.50 (2.50-2.50)
10	Šilježad kg	~	~	~	2.80 (2.70-3.00)	~	2.60 (2.60-2.60)	2.70 (2.65-2.80)
11	Ovce za klanje kg	~	2.00 (2.00-2.00)	~	2.20 (2.00-2.40)	1.30 (1.20-1.40)	~	1.83 (1.73-1.93)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pļjevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	150.00 (150.00-200.00)	150.00 (150.00-200.00)	130.00 (120.00-150.00)	110.00 (110.00-110.00)	100.00 (100.00-120.00)	128.00 (126.00-156.00)
13	Priplodne koze grlo	~	65.00 (65.00-100.00)	~	90.00 (80.00-100.00)	~	~	77.50 (72.50-100.00)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00-1,500.00)	~	~	1,200.00 (800.00-1,500.00)
15	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,100.00 (1,000.00-1,150.00)	~	1,100.00 (1,000.00-1,150.00)
16	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)	1,200.00 (1,200.00-1,250.00)	~	1,250.00 (1,100.00-1,375.00)
17	Priplodne krave Melez grlo	~	700.00 (500.00-1,000.00)	600.00 (400.00-1,000.00)	650.00 (500.00-800.00)	~	700.00 (700.00-700.00)	662.50 (525.00-875.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 19-25.01.2009. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija												Vojvodina						Dominantna cena Srbija											
			Kragujevac						Niš - Bežin						Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica		Zrenjanin										
			Beograd	Obrenovac	Čačak	Kraljevac	Kraljevo	Loznica	Pirot	Požarevac	Smederevo	Osiponica	Vranje	Zajčar																		
Dviske	sve		150	180	150	150	165	140	140	150	150	100	100	100	150	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	150	
Jagnjad	sve		270	300	250	250	270	220	220	250	240	240	240	240	260	220	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	220		
Jarići	sve		---	---	200	---	170	170	---	---	170	160	170	170	170	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	170		
Junad	do 300 kg	HF	---	---	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---		
Junad	do 300 kg	SM	180	---	160	180	---	150	175	185	---	170	180	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	180		
Junad	>480 kg	sve	180	190	140	180	---	---	170	---	---	200	165	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	190		
Koze	sve		---	---	80	---	100	100	---	90	---	---	80	80	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80	
Krave za klanje	HF		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---		
Krave za klanje	SM		---	110	110	120	95	90	100	110	---	---	100	100	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	100	
Krmače za klanje >130 kg	sve		130	120	130	---	---	---	---	100	---	---	140	140	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130	
Ovca	sve		120	130	100	110	130	100	100	110	120	120	100	100	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	100	
Ovnovi za priplod	sve		150	130	130	140	---	---	---	120	---	---	120	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130	
Prasad do 15 kg	sve		250	240	270	---	230	220	240	250	260	260	280	220	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	250	
Prasad do 25 kg	sve		240	230	260	270	---	210	240	250	250	250	270	220	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	240	
Priplodne junice	sve		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Priplodne krave	HF		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Priplodne krave (din/griu)	SM		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Šilježad	sve		150	150	160	180	220	150	---	160	170	---	170	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	160	
Telad	80-160 kg	HF	260	---	220	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	240	
Telad	80-160 kg	SM	300	270	260	300	290	250	250	260	260	---	280	260	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	260	
Tovljenici	80-130 kg	sve	150	140	160	200	160	130	---	150	160	160	150	160	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	150	
Tovljenici	>130 kg	sve	140	150	140	170	---	120	---	140	150	130	150	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	140

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 97 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / stoka, meso i mesne prerađevine

Prices for product group Stočni sajam-livestock market Tip cijene:

Geografska podjela: HR

Regije

U razdoblju: od 19.01.2009 do:

25.01.2009(Tjedan:4)

Uspoređeno s razdobljem: od 05.01.2009 do:

11.01.2009(Tjedan:2)

Proizvod	Tip	Istra, Primorje i Dalmacija		Kontinentalna Hrvatska		Hrvatska	
		Cijena	Stara	Cijena	Stara	Cijena	Stara
tele simental (80-160 kg)-calf .	Min	24,00	26,00	22,00	22,00	22,00	22,00
	Max	34,00	30,00	31,00	31,00	34,00	31,00
	Prosjeck	28,32	28,21	26,37	26,23	26,42	26,28
tele holstajn (80-160kg)-calf .	Min	----	----	17,00	17,00	17,00	17,00
	Max	----	----	28,00	29,00	28,00	29,00
	Prosjeck	----	----	24,15	24,28	24,15	24,28
junica simental (za klanje)-heifer .	Min	----	----	11,00	11,00	11,00	11,00
	Max	----	----	15,00	15,00	15,00	15,00
	Prosjeck	----	----	13,49	13,34	13,49	13,34
junica holstajn (za klanje)-heifer .	Min	----	----	11,00	11,00	11,00	11,00
	Max	----	----	13,00	13,00	13,00	13,00
	Prosjeck	----	----	11,76	11,89	11,76	11,89
bik simental (>450kg)-beef .	Min	12,00	13,00	13,50	13,00	12,00	13,00
	Max	20,00	15,00	17,00	16,00	20,00	16,00
	Prosjeck	16,00	14,00	15,32	15,04	15,32	15,04
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	Min	----	----	13,00	13,00	13,00	13,00
	Max	----	----	16,00	14,00	16,00	14,00
	Prosjeck	----	----	13,88	13,50	13,88	13,50
krava simental (za klanje)-cow .	Min	12,00	----	4,00	4,00	4,00	4,00
	Max	12,00	----	12,00	12,00	12,00	12,00
	Prosjeck	12,00	----	7,20	7,58	7,21	7,58
odojak (25-35 kg)-piglets .	Min	22,00	13,00	14,00	14,00	14,00	13,00
	Max	25,00	21,00	22,00	22,00	25,00	22,00
	Prosjeck	23,50	19,81	17,09	17,15	17,09	17,15
svinja (80-120 kg)-pig .	Min	12,00	12,00	10,00	10,00	10,00	10,00
	Max	20,00	20,00	15,00	16,00	20,00	20,00
	Prosjeck	18,06	18,09	12,27	12,69	12,30	12,72
krmača (za klanje)-sow .	Min	----	13,00	5,00	5,00	5,00	5,00
	Max	----	13,00	12,00	13,00	12,00	13,00
	Prosjeck	----	13,00	9,06	9,25	9,06	9,67
janjad-lambs .	Min	26,00	25,00	20,00	23,00	20,00	23,00
	Max	28,00	28,00	24,00	26,00	28,00	28,00
	Prosjeck	27,50	26,50	22,52	24,34	26,27	26,08
ždrijebe-foal .	Min	----	----	13,00	11,00	13,00	11,00
	Max	----	----	14,00	13,00	14,00	13,00
	Prosjeck	----	----	13,50	12,00	13,50	12,00
konj-hors .	Min	----	----	9,00	9,00	9,00	9,00
	Max	----	----	10,00	11,00	10,00	11,00
	Prosjeck	----	----	9,50	10,00	9,50	10,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

AGROTEHNIKA ZA GAJENJE SILAŽNOG KUKURZA

Osnovna obrada zemljišta na kome će biti gajen silažni kukuruz u redovnoj sjetvi treba da je obavljena već u jesen, i sastoji se iz dubokog oranja, kome je prethodilo iznošenje i rasturanje stajnjaka. Ukoliko se planira gajenje kukuruza za silažu u naknadnoj ili postrnoj sjetvi, oranje treba obaviti odmah poslije skidanja prethodnih usjeva, kako bi se u što većoj mjeri sačuvala zemljišna vlaga.

U redovnom roku kukuruz za siliranje se u ravničarskim rejonima sije od 10 - 20. aprila, a u brdskim krajem aprila i početkom maja. Kao naknadni usjev kukuruz se sije u maju i početkom juna (poslije ubiranja ozimih krmnih kultura), a kao postrni usjev krajem juna i početkom jula (posle žetve ozimih strnih žita).

Kukuruz za siliranje treba sijati gušće nego za zrno, sa manjim razmakom između redova, kao i između biljaka u redu. Međutim, treba znati da pri isuviše gustoj sjetvi silažnog kukuruza dolazi do opadanja prinosa, sa uporednim smanjenjem učešća klipa i zrna, a samim tim i smanjenjem hranljive vrijednosti. Iz tog razloga pri sjetvi kukuruza za silažu treba povećati gustinu biljaka za oko 15%, a u slučaju korišćenja navodnjavanja za još 10%. U cilju povećanja hranljive vrijednosti kukuruz za silažu može se gajiti u združenim usjevima, sa krmnim bobom ili sojom. Sjetva združenih usjeva može se obavljati u istim redovima, čime je olakšano ubiranje, ali se javlja problem zasjenjivanja boba ili soje od strane kukuruza. Zbog toga je bolje rješenje sjetva u odvojene redove, pa i pantljike.

U cilju gajenja kukuruza za silažu praktično ne postoje posebni hibridi, jer je i u ovom slučaju glavni cilj proizvodnja što veće mase zrna. Izbor hibrida vrši se, prije svega, na osnovu dužine njihove

vegetacije. Tako, na primer, za brdske rejone ili za naknadnu i postrnu sjetvu koriste se hibridi sa kraćom vegetacijom nego što je to slučaj pri sjetvi kukuruza u optimalnom roku. Međutim, i među hibridima iste grupe zrenja postoje određene razlike. Izbor odgovarajućeg hibrida obavlja se usklađivanjem prinosa suve materije cijele biljke i prinosa suve mase zrna, a istovremeno treba da se postigne maksimalna svarljivost i optimalna vlažnost u momentu siliranja. Međutim, to je već posao poljoprivrednih stručnjaka. Za određeni reon treba uvijek birati hibrid sa dužom vegetacijom nego kada se kukuruz gaji za zrno, jer se u ovom slučaju ne očekuje potpuno sazrijevanje zrna već maksimalna produkcija biomase, koja je utoliko veća ukoliko je duža vegetacija odabranog hibrida. Zbog ograničenosti kapaciteta mehanizacije i potrebe za dodatnom radnom snagom neizvodljivo je da se pristizanjem kukuruza u optimalnu fazu zrenja siliranje obavi u kratkom vremenskom roku. Iz tog razloga se preporučuje da se pri planiranju sjetve velikih površina kukuruzom za silažu istovremeno posije više hibrida različite dužine vegetacije. Time će biti obezbijeđeno njegovo kontinuirano pristizanje u optimalnu fazu zrelosti, pa će proces siliranja moći da se obavlja raspoloživom mehanizacijom i radnom snagom u dužem vremenskom periodu.

Najveće greške koje prave poljoprivredni proizvođači su u tome što se sjetva i gajenje kukuruza za silažu ne obavlja planski, već se za siliranje odabiraju najlošije parcele, u pogledu pretjerane zakorovljenosti, prisutne bolesti, sporog razvoja usjeva i dr. Na taj način siliranje kukuruza postaje nužda, a ne neophodna i planirana proizvodnja stočne hrane, što utiče da se tako spremljena silaža odli-

kuje malom hranljivom vrijednošću i niskim kvalitetom, čime se ostvaruju loši rezultati u proizvodnji mlijeka i mesa. Ovakvoj praksi pogoduju i veoma loši tržišni uslovi u zadnjih nekoliko godina.

Međutim, pri pravilnom gazdovanju i u skladu sa ekonomskim mogućnostima, potrebno je preduzimati sve potrebne agrotehničke mjere u proizvodnji silažnog kukuruza. Jedna od njih je i đubrenje, pri čemu naročite efekte ima upotreba azotnih đubriva. Rezultati istraživanja pokazuju da povećana upotreba nitratnih đubriva ne šteti biljkama, ali se ove materije nagomilavaju u biljnom organizmu, i pri ishrani životinja silažom tako prihranjivanog kukuruza može doći do velikih zdravstvenih problema, pa i uginuća. Iz tog razloga količina i vrsta mineralnih đubriva treba da se bazira prije svega na rezultatima hemijskih analiza zemljišta, i da bude usklađena sa stvarnim potrebama biljaka. Zbog visoke cijene i teže nabavke mineralnih đubriva, u zadnjim godinama ova opasnost praktično i ne postoji.

Sljedeća važna mjera pri gajenju silažnog kukuruza jeste zalivanje parcela, a to se

naročito odnosi na kukuruz gajen u naknadnoj ili postrnoj sjetvi. U takvim slučajevima je i samo nicanje otežano, a često i onemogućeno ukoliko ne postoje zalivni sistemi. Veliki značaj može imati upotreba tečnog stajnjaka, ali samo ukoliko su parcele sa kukuruzom blizu farmi, pa se njihovo zalivanje može jeftino obavljati cjevovodima. Ova mjera ima dvostruki značaj, jer se kukuruz snabdijeva neophodnom vlagom, a uz to i hranljivim materijama. Dovodjenje tečnog stajnjaka cistijernama je neefikasno i neekonomično zbog visokih transportnih troškova, a naročito u slučajevima velike udaljenosti farmi od parcela sa kukuruzom.

Pored đubrenja i zalivanja, pri gajenju silažnog kukuruza obavezna je međuredna obrada i suzbijanje korova. Ukoliko se navedene agrotehničke mjere preduzimaju i izvode blagovremeno, mogu se očekivati prinosi silažnog kukuruza u glavnoj setvi od 50 - 60 t/ha, a u postrnoj 30 - 40 t/ha, što izraženo u prinosu suve materije iznosi oko 20, odnosno 10 t/ha.